

טיב הקהילה

פר' וישב
כ"ג כסלו תשפ"ב

המסע לפי אופק דושיים

זמן הדלקת הנרות ומצ"ש

הדרה"ג 4:00
מוצש"ק 4:16
ר"ת 5:53

סוף זמן קריאת שמע ותפילה

סוק"ש א' 8:05 | סו"ת א' 9:12
סוק"ש ב' 8:49 | סו"ת ב' 9:42

המסע לפי שיעור חורף

גיליון מס':
596

יו"ל ע"י קהילת שבת בבית ד'

בנשיאות מורנו ורבנו הרה"צ

רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

טיב הפרשה

ההשגחה המורגשת גם בתוך ההסתר

בחזרה, תקוה כל שהי מתעוררת בו ביוסף, שמא נמלכו אחיו כי נכמרו רחמיהם עליו, ומיד תופס בחוזקה בחבל ונמשך החוצה. אולם תיכף מבחין שפני אחיו אינם מועדים כלל אליו, הוא מבין תיכף שעדיין לא נתרצה לפניו, מה שכן רואה הוא איך שהאחים הקדושים עומדים ונושאים משא ומתן עם סוחרים ישמעאלים. הישמעאלים משלמים, ועדיין אינו יודע בעד מה, עד ששנים מהם תופסים את ידיו ואת רגליו ואוסרים אותו באזיקים כדרך שעושים לעבד שלא יברח, ומעמיסים אותו על אחד החמורים אשר עמם.

כל זעקותיו שאין אלו ראויים כלל למוכרו אינם מועילים לו כלום, ובעודו מושפל עד עמקי נפשו על כל אשר נעשה עמו משיאים אותו מצריימה למוכרו שוב ולהרוויח על ראשו מעות לרוב, כאילו היה איזה חפצא בעלמא.

וכאן נשאלת השאלה: וכי יש לך מצב גרוע יותר ממצבו של יוסף בזה השעה? האם עיניו של יוסף נשואות היו באותה שעה אל הנוחיות? האם היה משנה לו אם ריח של נפט עומד על פתחי נחיריו או אם ריח של בשמים? הרי לבו שותת דם על העוול הגדול שעשו עמו. על גודל ההשפלה שהיא מנת חלקו. וכאן בעודו בעמק הבכא משיגחים עליו מן השמים שלא יצטער הצדיק מריח של נפט? דברים אלו 'זועקים' 'דרשוני'!

תשובה לשאלה זו השיב הגאון הצדיק רבי חיים שמואלביץ זצ"ל, וכה היו דבריו: אכן לא כיוונו מן השמים להטיב על ידי אלו הבשמים. מן השמים ידעו והבינו שמצב הבשמים לא ישנה את מצבו של יוסף בכוונתו, אך על אף שלבו של יוסף היה שבור באותה שעה לרסיסים, בקשו מן השמים לנחמו, ומלבד הבשמים ששלחו עם הישמעאלים גם השיאו מן השמים את דעתו של יוסף שיתבונן בפליאה זו, שהישמעאלים הרגילים לישא עמם 'נפט' נושאים הפעם 'בשמים'? והוא בעצמו יסיק בדעתו שמאת ה' היתה זאת, כדי שלא יריח ריח של 'נפט'. ואף שלאדם במצבו אינו משנה איזה ריח הוא מריח, בקשו מן השמים לגלות בזאת שגם בעמק הסתר חופפת ההשגחה העליונה עלי, ועל אף שנגזרה עלי הגזרה לעבור כל זאת, משיגחים עלי מן השמים שלא להיאבד כליל, וברבות הימים אחזור למקור מחצבתי.

בנוסף בקשו לנחמו בזאת, ולהראות לפניו, שעל אף שבעיניו נדמה כל הנעשה כדברים מרים מאוד, והינם בבחינת 'נפט', אבל דע כי לאמיתו של דבר מסתתר מאחור בחינת 'בשמים'. וכפי שאכן רואים לבסוף, שאחר שעברו על ראשו הימים הקשים נתגלגלו הדברים ונעשה למלך מצרים משך שמונים שנה.

אלו הדברים צריכים להיות מקור חיזוק לכל אלו העוברים הסתרים שונים ומשונים, גם להם נדמה לפעמים, שהשי"ת עוזבם לנפשם, ונדמה להם שמעתה רק רע יהיה חלקם. ומכאן יחזו ויאמינו שאין רעה יוצא מתחת ידו הרחומה של הקב"ה, והכל הוא בהשגחה העליונה כדי להטיב לו לאדם באחריתו.

והנה ארתת ישמעאלים באה מגלעד וגמליהם נשאים נבאת וצרי ולט הולכים

להוריד מצרימה (לו, כה)

ופירש"י: וגמליהם נושאים וגו' - למה פרסם הכתוב את משאם, להודיע מתן שכרן של צדיקים, שאין דרכן של ערביים לשאת אלא נפט ועטרן שריחן רע, ולזה נזדמנו בשמים שלא יזוק מריח רע:

הבה ונתבונן במצבו ובהרגשתו של יוסף בזה השעה שמכרוהו. הנה לפני שעה קלה ישב יוסף ספון בחדרו של יעקב אביו ובצוותא למדו בסוגיית 'עגלה ערופה', וכך נהנו מזיוה של תורה, כמנהגם מימים מימה.

כשגמרו את חוק לימודם, פונה האב לבנו האהוב, ומבקשו: אחיך רועים בשכם, וחפץ אני לקבל מהם דרישת שלום, על כן לך נא ראה את שלום אחיך והשיבני דבר. ויוסף שומע ומסכים, הולך הוא לשכם ומשם על פי הוראת המלאך לדותנא, ושם אכן פוגש בהם. אין בכונתו ח"ו לריב עמם וריבו, כי אם לראותם ולדרוש בשלומם, ולהשיב בכך קורת רוח לאביו.

בראותם מרחוק מתעוררת כבר השמחה בלבו, הרי עומד הוא להתראות עם אחיו הצדיקים, בעוד דקות ספורות יעמוד בקרבתם ויהנה לראות בטובם, ובעודו הולך מהרהר בינו לבין עצמו: 'הייתי שמח לשהות קצת במחיצת אחיי הצדיקים ולהנות גם מאורם הוך, אך פקדה עלי פקודת אבי 'והשיבני דבר' ועל כן עלי למהר ולשוב על עקבותי'. נו! - מהרהר שוב בלבו - עוד חזון למועד!... וכן מתקרב אל אחיו כשמראה לפניו פנים שמחות על זכייתו להתראות עמם.

אך בטרם ניגש אליהם הוא מבחין שמשוהו אינו כשורה, הוא אינו רואה את אחיו מתרגשים עם בואו, ובטרם היה סיפק בידו לברר על מה ולמה ניכרת על פניהם דוק של רוגז ועצבון, כבר עמד תפוס בין ידיהם, מפשיטים אותו את 'כתונת הפסים' ומשליכים אותו בבור מלא נחשים ועקרבאים!

הוא אינו יכול להכיל את הדברים בקרבו. ואת עצמו הוא שואל, מה מתרחש מול עיניי? בסך הכל הופיע כדי לדרוש בשלומם, ותחת תקוותו לשוב אל אביו, מוצא את עצמו מול השפלה וסכנה שאין לה אח ורע. 'קבורה מחיים'! ומי אלו העושים זאת? אחיו הצדיקים! שאותם הוא אוהב אהבה בלי מצרים!

בעודו שם בעמק הבור התחיל יוסף לבכות ולהתחנן לפני אחיו מתוך דמעות שליש: חוסו נא עלי, הרי אחיכם אנכי! בן אביכם אנכי! אנה, השיבו אותי אל בית אבי בעודי בחיים! זמן ממושך הינו עומד על בכיו, ועדיין אינו רואה שהענינים זזים, אינו יודע מה באמת מתרחש ממעלי הבור, אם אחיו עדיין נמצאים בשטח או שמא עזבוהו ח"ו...

לפתע נפתח המכסה שמעל הבור ומורידים חבל להמשיכו

טיב המערכת

וישראל אהב את יוסף

לפני הרבה שנים היה באירופה יהודי בעל עסקים שלא היה עושה שום צעד בעסקיו בלי להתייעץ ברבו ובלא שיקבל את ברכת רבו, יום אחד נזדמנה לו עסקה גדולה מאוד, והיות שהיה סוחר סמולה ידע שאם העסקה תצליח הוא יהפוך להיות אחד מעשירי הארץ, אך אליה וקוץ בה אם חלילה העסקה תיכשל, הוא יצא נקי מנכסיו ויהפוך לאביון מושלם כרגיל הלך גם הפעם להיועץ ברבו, ולאחר ששקל היטב את הדברים ברכו הרבי בברכת הצלחה וסייעתא דשמיא והעסקה יצאה לפועל, לא עברו ימים רבים והעסקה הגדולה נכשלה האיש נאלץ לסכוד את כל נכסיו ונשאר בערעם ובחוסר כל ומעשיד גדול הוא נהיה עני מרוד, הוא לא יכול היה לסבול את הבושה הגדולה והחליט לעזוב את עיר מגוריו, אך לאן יפנה? או אז החליט שאם כבר לעבור אז הכי טוב לארץ ישראל, וכך עשה הוא ארו את מעט מטלטליו ואת משפחתו ועלה לארץ הקודש.

התורה מספרת לנו 'וישראל אהב את יוסף מכל בניו ועשה לו כתונת פסים, והגמרא אומרת על כך 'לעולם אל ישנה אדם בנו בין הבנים שבשביל משקל שני סלעים מילת שנתן יעקב ליוסף משאר בניו - נתקנאו בו אחיו, ונתגלגל הדבר וירדו אבותינו למצרים, וכשאנו מגיעים לדברים אלו, אנו עלולים לטעות ולחשוב חלילה שיעקב אבינו טעה אבל בהמשך על המילים 'וישלחו מעמק חברון שואל רש"י 'זהלא חברון בה? אלא מעצה מעמקה של אותו צדיק הקבור בחברון, לקיים מה שנאמר לאברהם בין הבתרים כי גר יהיה זרעך, סכאן אנטו יכולים להבין שיעקב אבינו אכן ידע שיהדבר מסוכן, והלך לקחת עצה מהצדיק בחברון ולבסוף החליט לשלחו, וזה היה מאת ד' כדי לקיים את מה שהובטח לאברהם אבינו.

אחרי שידועים את הסוף מבינים שהצדיקים אף פעם לא טועים גם אם בשכלנו הדל זה נראה כך, ואם תרצו לדעת מה היה סוף הסיפור עם הסוחר: כעבור שנים אחדות פרצה באירופה המלחמה הנוראה והוא היחיד מכל משפחתו ומעירו שנשאר בחיים.

(ע"פ טיב חזרה-וישב)

ניתן לשפוע את שיחותיו של פורנו ורבנו שליט"א • במספר מיוחד וישיר
באידיש: 073-2951321 • בלשון הקודש: 073-2951320

טיב
ההודעות

מעלת ההודאה מן הבקשה

דיני הודאה בחנוכה

איתא בשו"ע (סימן תרפב סעיף א) 'כל שמונת ימי חנוכה אומר על הניסים בה"מ בברכת הארץ, ובתפלה בברכת מודים'. וברמ"א שם הוסיף בזה"ל: 'כששכח על הניסים בברכות המזון כשמגיע להרחמן יאמר: הרחמן יעשה לנו נסים ונפלאות כשם שעשית לאבותינו בימים ההם בזמן הזה בימי מתניהו כו', ובמשנה ברורה (ס"ד ז) הביא בשם האליה רבא, שגם בתפילה הדין כך, וכששכח להודות על הניסים בברכת ההודאה יבקש בין בקשות התחנונים קודם אמירת 'יהי לרצון' שיעשה לנו השי"ת ניסים כמו שעשה לאבותינו בימים ההם בזמן הזה.

[אגב צריך לדין מתי יש להזכיר בקשה זו בברכת המזון. דתנה מלשון המשנה ברורה ס"ק ה' משמע שצריכים לאומרו קודם 'הרחמן הוא ימנו במקום שבו מזכירים מעין המאורע של כל הימים טובים, מדרכב שב"ח טבת יש להקדים לו 'הרחמן הוא יחדש' וגו', כי תדיר ושאינו תדיר קודם. אולם בלוח אר"י הביא בשם האודות' שיש לאומרו תיכף אחר ברכת 'הטוב והמטיב', ודיק זאת מלשון הרמ"א שכתב 'כשמגיע להרחמן יאמר', משמעו הפשוט הוא תיכף בתגיעו להרחמן, והיינו תיכף בסיימו ברכת 'הטוב והמטיב', ולפלא שהרמ"א בעצמו מזכיר הלכה זו גם בהלכות ברכת המזון סימן קפז סעיף ד, ושם כתב: 'ומ"מ יכול לאומרו בתוך שאר הרחמן, הרי לנו מדבריו שלא היה דעתו שצריכים לאומרו תיכף לאחר ברכת 'הטוב והמטיב', וכדעתו של המשנה ברורה].

מה ענין בקשה להודאה

והנה הדבר לפלא ייחשב, שהרי ימים אלו לא נתקנו כי אם להלל ולהודות, (ראה סימן תרע סעיף ב ובמשנה ברורה ס"ק ו) ולשם כך קבעו להוסיף נוסח 'על הניסים' שתוכנו שבח והודאה על הניסים, בברכת ההודאה שבתפילה ושבברכת המזון, ואם כן מה ענין בקשת הניסים כתמורה להודאה? הרי בכך לא יצא ידי חובת ההודאה.

הבדל בין חנוכה ליתר המועדים

בנוסף עלינו להבין למה באמת נשתנו ימי חנוכה ופורים משאר הימים טובים שנצטוו בהם ישראל, שבכל אלו אנו קובעים לכתחילה זכירת קדושת היום בנוסחאות של בקשה, כעין תפילת 'עלה ויבוא' שכל כולה הוא בקשה, ובנוסף קבעו להזכיר גם לכתחילה מעין המאורע בתוך בקשות ה'הרחמן', ואילו בחנוכה ובפורים לא קבעו לכתחילה כי אם אמירה של הודאה.

מעלת ההודאה על התפילה

יש לומר על פי המבואר רבות בספרים הקדושים שבכח ההודאה על החסידים יכולים להמשיך עוד ועוד חסידים, והחסידים הנמשכים הם פי כמה מהחסידים שעליהם מהללים ומשבחים, ולכן אחר שכל ענין חנוכה ופורים לא נתקנו כי אם להודות על הניסים, שוב לא היו צריכים להוסיף בקשות מלכתחילה, כי בכח ההודאה כבר פעלו הרבה יותר ממה שהיו יכולים לפעול בכח התפילה, ורק כששכחו להודות על הניסים בברכת ההודאה, אז קבעו להמשיך השפעת היום בתפילה, ולכן רק בכי האי גוונא קבעו נוסח של בקשה כבשאר הימים טובים. ושונים יתר הימים טובים שעל אף שגם בהם שייך ענין ההודאה, מאחר שהם זכר ליציאת מצרים, מכל מקום לא נתקנו בעיקר לשם הודאה, כי אם לשם זכירה, היינו שזכרו בני ישראל את היציאה ממצרים שהיתה סיבה להיותם לעם סגולה, ולהתחייב במצוותיו. ולכן לא קבעו זכירתם בברכת ההודאה, וכשחפצים אנו להמשיך האור השייך לאלו הזמנים עלינו להמשיכם בלשון של בקשה.

עבודת התפילה השייכת לחנוכה

אם ראוי לבקש על הניסים

בספר 'שאל ומשיב' הקשה על ההלכה הנזכרת שהשוכח לומר 'על הניסים' בברכת ההודאה יבקש לאחר מכן 'הרחמן הוא יעשה לנו ניסים ונפלאות כמו שעשית לאבותינו בימים ההם בזמן הזה', שלא מצינו כזאת שמבקשים שיעשה הקב"ה עמנו ניסים, ולהפך מצינו בגמרא (שבת נג.) שלדעת אביי מוגדר הזוכה לניסים כ'גרוע', מאחר שמשנים עברו סדרי בראשית, הרי לנו שלא ינחא ליה להקב"ה לשנות את הטבע כדי להטיב, ולמה אם כן מבקשים אנו על ניסים? ותיריך דבזמן המסוגל לניסים מותר לבקש על כך, וחנוכה הוא אכן זמן המסוגל לכך כפי שאירע בימים ההם בזמן הזה.

הנס בכית המקדש ביום הכיפורים

לאור דבריו ראיתי לנכון להזכיר את דבריו של הרה"ק מסאטמאר זי"ע, שנאמרו מתוך בכיות עצומות, והא לך תוכן דבריו: הנה אמרו חז"ל (אבות ה, ה) 'עשרה ניסים נעשו לאבותינו בבית המקדש' ואחד מהם הוא שלא נטמא הכהן גדול ביום הכיפורים, ובתוספות יו"ט תמה על פשוט זה הנס, כי למה ייחשב הדבר לנס, הלא מדובר בכהן גדול שהיה בדרך כלל צדיק וקדוש, עד שעל ידו זכו כל קהל ישראל לכפרה ביום קדוש זה, ובנוסף היו מפרשים אותו מביתו שבעת ימים קודם יום הכיפורים, ובימים אלו זכה טהרה על טהרתו וקדושה על קדושתו, וכי פלא הדבר שלא אירע שלא נכשלו? ותיריך שמאחר שידע השטן שכל עבודת יום הכיפורים תלוי בכהן גדול, לכן הינו מתגרה בו מאוד, והדברים מגיעים לכדי כך שההצלה מזימתו מוגדר כנס. ע"כ תו"ד התוספות יו"ט.

התפילה בחנוכה על שמירת הקדושה

וכאן פרץ הרה"ק בבכיות עצומות ואמר: בחינה זו היא כהיום בכל יהודי, כי ימינו הם ימי עקבתא דמשיחא והסיטרא אחרא יודעת שעוד מעט יזכו בני ישראל לתקן כל מה שיש להם לתקן, ואז יגאלם השי"ת, והסטרא אחרא יתבטל מן העולם, ולכן מכבידה כל כובד משקלה להכשיל את ישראל באיסור ההליכה אחרי לבבכם ואחרי עיניכם, וכדי להיגאל מנסיונות הזמן צריכים לניסים יותר גדולים מאלו שזכו בהם הכהנים גדולים בבית המקדש. היוצא מדבריו שבימינו אנו אין האדם זוכה להיות שמור מפגיעת הסטרא אחרא אלא אם כן הוא זוכה לניסים, וכיון שזקוקים אנו לניסים צריכים אנו לנצל את ימי החנוכה הקדושים ולהתפלל על ניסים כעין אלו, שנזכה להיות שמורים מן היצר החפץ לכלותינו, כי כאמור זהו הזמן המסוגל להמשיך ניסים, ולניסים אלו אנו זקוקים מאוד מאוד.

הדלקת נר חנוכה

נוסח הברכות היענינה

א. המדליק בליל ראשון מברך בשלש ברכות, להדליק נר חנוכה, שעשה נסים, ושהחיינו. ומליל שני והילך מברך ב' ברכות, להדליק נר חנוכה ושעשה נסים (שו"ע סי' תרע"ז סעי' א' ב).

ב. בגמרא ובפוסקים איתא נוסח הברכה 'להדליק נר של חנוכה', וכ"כ מהרש"ל, אלא שכתב לומר 'שלחנוכה' במילה אחת, והעולם אין נוהגין להקפיד בזה (מ"ב סק"א).

אמנם מנהג החסידים ע"פ הארז"ל לומר 'להדליק נר חנוכה', ואע"ג דבגרות שבת נוסח הברכה 'להדליק נר של שבת', מכל מקום בחנוכה מברכין 'להדליק נר חנוכה' כדי שיכוין המברך בראשי תיבות נח"ל, שהוא שם קדוש הרמז בראשי תיבות יוצר ח'סד ל'אלפים, ובראשי תיבות פסוק נ'פשינו ח'כתה ל'יה, שגם הם ניצולו בשביל שבטחו בהשם יתברך וציפו לישועתו (בא"ח חנוכה ס"ג).

ו"א הטעם משום שנו חנוכה אסור להשתמש לאורה, ולכן אנו אומרים 'נר חנוכה' להודות כי הנר אינו כי אם למצות חנוכה, מה שאין כן בנר של שבת דשם הכוונה לנר שאנו משתמשים בו וגור יאיר לתועלתנו וזה הנר המאיר הוא של שבת (ברכי"ם סק"א).

ג. בברכת שעשה נסים יאמר בזמן הזה ולא בזמן הזה. ובברכת 'שהחיינו' והגיענו לזמן הזה יאמר הל"מ בחיר"ק ולא בפת"ח (מ"ב ס"ח).

ד. מברך כל הברכות הללו קודם שיתחיל להדליק, בין בלילה ראשונה ובין בשאר הלילות, כדי שיהיו הברכות עובר לעשייתן (סי' ומ"ב סק"ד).

ה. הדליק נר חנוכה ושכח לברך, אם נזכר קודם שגמר להדליק את כולו, יכול לברך אז כל הברכות, אבל אם לא נזכר עד לאחר שגמר להדליק, לא יברך רק ברכת שעשה נסים ושהחיינו (מ"ב ס"ט).

ו. אם לא בירך שהחיינו בלילה ראשונה ונזכר לאחר שהדליק, לא יברך עוד בלילה זו, אלא יברך בלילה אחרת בשעת ההדלקה, ואם אירע זה בליל שמיני ששוב לא יוכל לברך שהחיינו צ"ע אם יברך אחר ההדלקה (סי' ומ"ב וסעי' צ"ע).

ז. מי שהיה ביום ראשון בדרך ולא הדליק נר חנוכה מפני שמעל אשתו שמדלקת עליו בביתו, כשמגיע לתיבות ביום שני ומדליק אינו מברך אז שהחיינו, דמה שהדליקה אשתו מאתמול נחשב כמו שהוא עצמו היה מדליק ומברך (מ"ב ס"ק).

ח. לא יסלק ידו אחר הברכה עד שידליק רוב התפילה היוצא מן השמן (ביהל סי' תרע"ד ד"ה הדלק).

ט. מברכים ומדליקים מעומד כדין כל ברכת המצות.

י. בשעת הברכה צריך להחזיק הנר דלוק, כדי שיהא עובר לעשייתו ולא עובר דעובר.

יא. אם לאחר שביקר ראה שעדיין לא הניחו את השמן בתוך המנורה, אין צריך

וודים ביד עוסקי תורתך!

עיקר שורש גזירת מלכות יין הרשעה, היא זו שפתחו בה חכמים ברוח קדשם: "להשכיחם תורתך"... זוהי תכלית נקודת רצון קליפת יין... וממילא כשאין עוסקים בתורה הרי התוצאה והפועל יוצא מזה הוא: "להעבירם מחוקי רצונך!" כשאין תורה נסתם אוויר החמץ של היהודי, ונשמתו הרוחנית מפסיקה לפעום בו עד שדועכת ונעלמת במחשכי לב. הניצוץ הרוחני חלק אלקי ממעל שבשורש הנשמה הטהורה, נגנז בקרבו ומתכסה בכיסויים שונים של תאוות ותועבות שונות רח"ל, מידות מושחתות ומקולקלות, וכל שאר מרעין בישין הממינים את הנשמה מבפנים! זה בדיק מה שרצו היוונים! כמו שפוסק להדיא המשנה ברורה ריש הל' תנוכה (ארוח ס"ה ת"ע ק"כ י) בשם הלבוש, ביסוד דין גזירת מלכות יין הרשעה ותשועת ישראל, עיי"ש היטב דיוק היטב בכל תיבה בלשון קדשו. עיקר התגברות קליפת יון תמיד היא "להשכיחם תורתך", אם אין תורה אין יהודי ואין יהדות! - כמ"ש צדיקים, את הכל יניח הייצור מלך זקן וכסיל ליהודי, גם להתלהב בתפילה או בגמילות חסדים וכיוצא, רק שלא ילמד דף גמרא! - כי מכיון שמחזיר ומזריק היהודי אל לבבו ולנפשו דף גפ"ת, הרי מברח וממוסס מעצמו את היצר הרע!

לפיכך במשקל נגדי, מדה כנגד מידה, נצרכו אותם ודים רשעים להימסר "ביד עוסקי תורתך!" - ובימי התנוכה החלה התנוצצות תורה שבעל פה נודע, כדי למלא לב ישראל בתורה. כאשר ציונו הבו"ה "לעסוק בדברי תורה!" בעסק ובהבנה! באופן שאחר שהתייגע להבין היטב את לימודו, יטעם בו מעריבות מתיקות אמתיות זו התורה שלמד ונבין כראוי. ובכך יזכה להשקות את נשמתו הצמאה בסם חיים של "תורת חיים", תורה הנלמדת בשמחה בהבנה ובעמל לב ונפש, חיי עולם נטע בתוכנו!

[ע"פ "טיב התוכחה" - עריכה מחודשת]

§ § §

סיפר הגה"צ מגיד מישרים רבי שלום שברדון זצ"ל, שבעת שהשתוללה המלחמה הקשה בחוצות ירושלים עיה"ק, כשפגזי הלגיון הירדני ימ"ש התעופפו בעוז מעל בתי עם הקודש, וגרמו לאבדות ולנזק רב, ובעיקר לפחד ובהלה גדולה, מחמת הרעש הגדול שהרעישו בהתפוצצותם. - יצא בוקר אחד במסירות נפש לתפילת שחרית, כדי שלא להפסיד תפילה בציבור בביה"כ.

היה זה לאחר לילה קשה וזמר, אחד הלילות השחורים ביותר שבמלחמה, כאשר מחוץ משתל חרב ומחזרים אימה, לילה של מטחי הפגזות נכבדים, והרעשה בלתי פוסקת.

בהגיעו לבית הכנסת היו שם מתי מעט של יהודים טובים שמעולם לא דילגו על תפילה בציבור! והמתניו שיתאספו עשרה כדי שיוכלו תיכף להתפלל ולחזור אל המקלטים...

והנה בפנית בית הכנסת ראה ר' שלום את ידידו ורעהו, הרה"ג רבי ישעיה וינגו זצ"ל, כשהוא יושב רכן על הגמרא הקדושה בלימוד ערב ומתוק, כולו שקוע בתלמודו, כמי שאין מלחמה בחוצות אין פגזים ואין פצצות... כאילו אין כלום בעולם רק אותו דף גמרא שעליו רכון הוא כעת חיה ולומד בניגון ערב!

רבי שלום התפלא מאוד למראה הנשגב הזה, כיצד ניתן כך לשכוח עולם ומלואו, להתעלם מכל המלחמה והתורה ובוהו ששורר ברחובות העיר? וביותר התפלא שבעתים, על שנראה שלומד תורתו בעיון רב, דווקא בתוך כל הבלגן הגדול יושב הוא בהשקט במנוחת הדעת והנפש וכל כולו תפוס בהוויות אביו ורבו. מסביב יהום הסער, ואילו הוא נראה כבעולם אחר, עולמה של תורה!

הוא ניגש בהתרגשות אל ר' ישעיה, ולאחר שברכו בברכת צפרא טבא, שאלו בתמימות אין עבר עליו הלילה הקשה הזה?

לא נורא! התחיק ר' ישעיה. הכיצד? תהה ר' שלום, הרי אני ובני משפחתי לא הצלחנו לעצום עין כל הלילה, רק התהלכנו כסהרורים מרוב הרעש ונפילות הפגזים סביב סביבו! תמינה עליך ר' שלום! הוכיחו ר' ישעיה על פניו, על תלמיד חכם כמון לא הייתי מאמין כל זאת! למה לך להיבהל ולדאוג כל כך? הנה גם אני

שמעתי בתחילה את כל ההרעשה הכבדה, וכשהבנתי שכנראה זו היא מטרתם ותכליתם של בני ישמעאל הרשעים לטרטר לנו את הלילה הזה... לקחתי את הרמב"ם לידי, הכנסתי את עצמי בעומק נבכי אותה סוגיא, עם כל פרטיה וצדדיה ודעות הפוסקים שבה, ועד מהרה צללתי במים אדירים שבתורתנו הקדושה הרחבה מי יום, וממילא כבר לא הפריע לי כמעט הרעש הגדול הזה... ואדרבה מתוך הקושי והעמל להתרכז בסוגיא דווקא בשעות קשות כאלו, עלו בידי תירוצים מופלאים וחדושים נאים ומתוקים, כאשר העידו בנו חכמינו ז"ל בפרקי אבות (שלה פ"ד): "לפום צערא אגרא!"

§ § §

ושמעתי מהגאון רבי אביש איין זצ"ל רב בשכונת אונסדורף פה עיה"ק, שכמה פעמים ראה את רבי ישעיה הנ"ל כשהוא הולך ברחוב שקוע כולו בעומקה של סוגיא, ומתוך שקיעותו היה לפעמים מדבר אל עצמו ביישוב הדורים, דבר דיבור על אופניו. ובאמצע לימודו היה אפילו צועק לפעמים תוך כדי לימוד! כי כל ראשו וכל מעייניו היו נתונים רק לביורו זו הסוגיא שעומד בה. וכל עשתונותיו כולם בהתענינות אחת ויחידה בלבד: וואס איז פשט דא?! [מה הפשט כאן]...

אצלו זכינו לראות, סיים ר' אביש, מהי "תורת חיים" כפשוטה, תורה שתופסת ומקיפה את כל החיים

כולם, מכף רגל ועד ראש ממש, ברמ"ח איבריו ושס"ה גידיו!

§ § §

יום אחד בצאתו אל ה'חצר' לשאוב מים מן הבור המרכזי - כמנהג אותם ימים כשעדיין לא זרמו המים בבריזים, ואנשי ירושלים נצרכו לשאוב את מים מן הבור המרכזי שעמד במרכז ה'חצר' הגדולה - ובעמדו כן באמצע השאיבה, וכבר שלשל את הדלי פנימה אל תוככי הבור, נראה פתאום ר' ישעיה עובד את הדלי בבת אחת, רץ לרוע הצידה, מוציא מאמתתו את העט עם המחברת, ומשרבט במהרה כמה שורות צפופות... פרי תגובת הברקה שהבריך מוחו הגדול זה עתה ביישוב הקושי החזקה שניקרה במוחו כל העת, והנה זה עתה נצנץ התירוץ המבריק במוחו, ומחשש שמא ישכח את המהלך, התיישב תיכף להעלותו על הכתב, ורק לאחר מכן חזר לשאיבתו אל הבור ואל הדלי...

[קובץ כלליות; שיחה במלל 'שעני השולחן', ר"ח תמוז תשי"ט]

§ § §

שח הגאון רבי מרדכי ברים שליט"א, בן הגאון הצדיק רבי חיים ברים זצ"ל, בשיחת מוסר שדיבר בענין התמדת ושקידת התורה. בתוך הדברים סיפר בפני התלמידים על אחד הדברים שתפסו אותו ביותר לשקידת התורה והתמדתה. כאשר בילדותו היו נוהגים לאכול את סעודת ליל שבת קודש דחקל תפוחין קדישין בבית זקנו אבי אימו, הגה"צ רבי ישראל טובסיג זצוק"ל, האדמו"ר ממטרסדורף, שהיה גר באותה עת בשכונת בתי אונגארין ת"ו. לאחר הסעודה היה נוהג אביו הגאון לצאת לבית המדרש ללימוד של כמה שעות, במתיקות התורה וחובשה. כמו שהמליצו בה דורשי רשומות: 'שינה ב'שבת ת'ענוג', מלשך שונה ולומד בתורה, אין לך עונג שבת גדול מזה!

בני משפחתו היקרים נשארו באותם שעות להמתין עליו בבית חמיו, שם השכינו את הילדים לישון. ובאמצע הלילה בשעה מאוחרת מאוד כשהיה האבא הג"ר חיים חוזר מלימודו, החל ביחד עם זוגתו הצדקנית ע"ה להעיר את הילדים משנתם, וכך היו צועדים יחדיו באישון לילה של שבת קודש לביתם.

בדרכם היו חולפים על פני שוק מאה שערים הנודע, ובעוברים שם דרך בית כנסת "שעות יעקב" המרכזי שבמאה שערים, היה אביו לוקח אותו אל תוך בית הכנסת, והראה לו שם את מורי ורבי הגאון הצדיק המפורסם רבי בנימין רבינובין זצוק"ל, כשהוא יושב ולומד בחשק והתמדה גדולה בשעות הקטנות, כשהשעון כבר עבר מזמן את חצות הלילה...

והיה אביו אומר לו, שצריך ללמוד מרבי בנימין הצדיק את מידת "אהבת התורה", שמרוב דבקותו בתורה אינו יכול להפסיק מתלמודו!

ובזה נכנס בלב הבן הנייץ, רבי מרדכי שליט"א, אהבת תורה חזקה, והחליט בלבבו שאף הוא רוצה לצעוד באותו דרך של שקידה והתמדה בתורה תמיד!

כיוצא בדבר סיפר הגה"צ רבי מענדל אטיק

סיפורי השגחה פרטית שנשלחו לפערכת ע"י הקוראים

כוחי ועוצם ידי

סיפר מורנו הרב שליט"א: הגיע יהודי למפתן ביתי וראה שהמעול בדלת הכניסה לבית תקול. על אתר הציע את עזרתו בתיקון הצילינדר. לשאלתי אם הוא מבין בתחום המנועולים השיב בקול תרועה: "בטח!!!"

אבל 'בטח' כזה שאינה משתמעת לשתי פנים, ותיכף מדיבור למעשה והתחיל לסדר את המנועול, אך שככל שחלפו הדקות הוא נהיה מתוסכל יותר ויותר מחוסר ההצלחה שלו. כאשר ראיתי את גודל התסכול הצעתי לו שיכול להיות שהקב"ה מעמיד אותו במקום ונותן לו שיעור לחיים. הוא תמה ושאל "איזה שיעור?" השבתי לו שהוא ענה בביטחון עצמי מופרז 'בטח' במקום להגיד: "אנסה ובעזרת ה' נעשה ונצליח"

סבר וקיבל ואמר שהוא חוזר בו ממה שאמר ורק בעזרת ה' יתברך יצליח... לא חלפו שלוש דקות והכל תוקן וסודר באומנות...

הוא היה בהלם שכן באמת הוא רגיל בסדר תקלות מעין אלה בשניות וכאן אכן קיבל שיעור לחיים.

עוד סיפר מורי הרב באותו עניין אודות יהודי מורם מעם המתפלל תדיר עם כוונות הרש"ש מתוך סידור מיוחד. את הסידור הוא משאיר בשטיבלאך בפינה קבועה, ובכל פעם נוטל משם את הסידור ומשיבו לאותו מקום עם סיום התפילה. בוקר אחד הגיע לתפילה והסידור לא במקומו. הסתכל סביב אך הסידור איננו. חכך בדעתו על מה עשה לו ה' כדבר הזה? כאשר כמעט התחיל להתפלל שמונה עשרה הבין שעליו לחזור בתשובה שכן מן הסתם אינו ראוי לכוון כוונות טמירות בדרגתו הנמוכה לדבריו...

תוך כדי הרהורי תשובה, הונח הסידור לפניו והוא זכה להתפלל מתוך הסידור עם הכוונות.

הסתבר שיהודי שאף פעם לא מתפלל שם איחר באותו יום את המניין שלו והגיע לשטיבלך להתפלל וראה את הסידור מונח באיזה מקום ולפי השם שכתוב בפנים עשה השבת אבדה...

הנקודה היא כך סיכם הרב גמליאל שליט"א: שהקב"ה ברחמי מעורר אותנו בעדינות וברגע שמבינים את הנקודה מיד הכל מסתדר על הצד היותר טוב. רק צריך להתבונן על מה עשה ה' את הדברים הללו

והוסכים צרות רבות...

בעל המעשה: מרשי הרב שליט"א

הפעונית לזכות את הרבים בסיפור של השגחה פרטית זמן שלוש אל' ר' שפתה ספואלס

פקס: 15326517922

או: o.y.wines@gmail.com

הפוך כעפוד הבא <

ומלחיצים סביב סביב, ולהתרוכז בכל הכוחות בהבנת התורה שלומד בה, טובה בערכה יותר ממאה שעות של לימוד נינוח כשהכל זורם בנקל, בלא התגברות וגיעה ועמל מיוחד, כי התורה שמנון הדחוק שכרה גדול ביותר, והיא שמעמידה את איש ישראל ומגדלתו לצמוח ולגדול [שטייגמן] בתורה! כדאיאת להדיא בליקוט שמעוני (קולת רמז תוספות): "אף חכמתי עמדה לי (קולת ב. ט). אמר רבי חנינא בר פפא, תורה שלמדתי באף נתקיימה לי. אמר ר' אחא, על תורה שלמדתי במסטורין, היא עמדה עליי ע"כ."

[טיב השובביים]

• § • § •

נטיים בלשון אש קדשו של רבינו ה"בני יששכר" זצוק"ל, שכנודע שהעידו בו צדיקים שהאור הגנוז של חנוכה טמון במאמרי קדשו לימי החנוכה. והל"ט (מאמר ד אות ט): "אמר הקדוש מהר"פ מקארעץ זצוק"ל (מדרש פנחס את א) ל"ו נרות של חנוכה הם כנגד ל"ו מסכתות [תלמוד בבלי] עכ"ל. ונראה לי לבאר, על פי מ"ש דהיוונים רצו לבטל חכמת התורה שנקרא 'אור', ולהגביר חכמות החיצוניות הנקרא חושך. והנה בעת הישועה, ליהודים היתה אורה על ידי המגורה סוד חכמת התורה, תורה שבעל פה כו'. ונעשה הנס בשמן הטהור הרומז לחכמה... והנה נמשך שמן החכמה אל המגורה... רמז המשכת השמן אל המגורה תורה שבעל פה, על כן ניתקן ל"ו נרות נגד ל"ו מסכתות שבתורה שבעל פה המפורשת עכ"ל"ק.

ובהגהה הוסיף בכתי"ק בה"ל: "ומזה תבונן גדל האיסור והפגם בנפש הנעשה משחוק הקרט"ן [בגמטריא שט"ן], אשר המציאה הקליפה בימי שליטת היוונים, ל"ו קליפים זה לעומת זה, שרצו לבטל על ידי זה התורה שבעל פה המפורשת הנתונה בידינו בל"ו מסכתות, ורצו להגביר חכמות החיצוניות, לא כאלה חלק יעקב, ליהודים היתה אורה זו תורה" עכ"ל"ק.

דווקא בימי החנוכה הקדושים והנשגבים הבאים לקראתנו לשלום, מתגבר השטן לבטל את ישראל מהתורה, לבלות הזמן באופנים שונים, כל דור וכל עת לפי עניינו. כמו שאמרתי בדרך צחות ברמז לשון הגמרא דחנוכה (שבת סא): "עד שתכלה רגל מן השוק", כנגד מנהג שאינו טוב שנתפפש לאחרונה, בארגוני טיולים שונים בימי החנוכה, להוציא את הרגל אל השוק ח"ו, אחר שבדו לעצמם בימים מקודשים אלו את 'חופשת חנוכה', שלא היה נהוג כלל מקדמת דנא, טיולים משפחתיים או קבוצתיים, וכל שום וחניכה שלהם. - ועל כך רמזו בלשון חכמים מרפא: "מדליק והולך עד שתכלה רגל מן השוק", תדליק את הנר, נר ד' נשמת אדם, בתבערת קודש 'עד שתכלה הרגל מן השוק', שלא יצטרכו לכתת את הרגל בטיולים משונים בשווקים וברחובות...

[ר"פ ט"ב החנוכה - עיניה מוחשות]

• § • § •

חזק ונתחזק בימי החנוכה" הקדושים והמסוגלים עד מאוד, להתעצם להכניע זדים שבקרבונו ביד 'עוסקי תורתך' - בעסק תורת סם חיים ומרפא לנפש לנשמה ולגוף! ובכך נזכה מהרה להתקיים כימים ההם בזמן הזה: "ולך עשית שם גדול וקדוש בעולמך ולעמך ישראל עשית תשועה גדולה ופורקן" אמן. אלהימניעו חנוכה!

ומגדלת שורות שורות של תלמידי חכמים יושבי על מדין, אך מצד שני ההספק בעיון אינו אלא שמונה דפים בלבד?! תהה החפץ חיים ושאל בהתפעלות: שמונה מאות דפי גמרא בזמן אחד?! הזדרז הבחור לתקן את הטעות, הוא חשב לתומו שמחמת זקנתו לא שמע החפץ חיים את מספר הדפים שנקב בו, ואמר בקול: אכט בלעטער! [שמונה דפים]. אך החפץ חיים בשלו, וקורא שוב באותה התפעלות: אכט אונדערט?! [שמונה מאות?] לא שמונה מאות! נועק הבחור, שמונה! נאר אכט בלעטער! [ק שמונה דפים].

ראה החפץ חיים שאין התלמיד יורד לסוף כוונתו, הוא פתח בפניו אפוא את אחת מן המסכתות הקטנות, הלא היא "אבות דרבי נתן", ושם בפרק ג' הראה לו דברים מפורשים: "שטוב לו לאדם דבר אחד בצער ממאה בריח שזאמו וכו'" ע"ש. נמצא אם כן, כיסם החפץ חיים, שאלו שמונת הדפים שלמדת בעיון גדול וצער רב, עוד טובים יותר משמונה מאות דפים שלא בצער... כיצא בדבר הדברים אמונים כלפי זמני הלימוד, ששעה אחת של לימוד מתוך קושי וצער, כשצריך להתגבר על הרבה מפריעים

ברכת מול טוב • לדידע עוד הגליון הרב שמואל גולדשטיין שליט"א נבאי נאמן בבית מדרשו לרגל נשואי בתו בשעתו"מ ה"ד שידחה ממנה ומכל י"ח רוב נחת דקדושה המערכת

שליט"א, שהיה נוהג פעמים רבות לקחת את תלמידיו ואת ילדיו, שיזכו לחזותו במו עיניהם את המראה הגדול של הגה"צ רבי בנימין זצוק"ל בתלמודו הרצוף עד לפנות בוקר, כידוע ומפורסם שהיה לימודו ערב במתיקות תורה מיוחדת שכמעט אין כדוגמתה! והעיד בפני שבאחת השנים עבר ביום הכיפורים לפנות בוקר דרך בית המדרש, וראה אותו יושב והוגה בתורתו בקול רם ונבעימות, בהכנה דרבה לקראת העבודה הגדולה ביום הקדוש הנורא. נורא! [קובץ פרשיות 1, ו' שבת תשע"ג]

• § • § •

מסופר על אחד מגדולי הצדיקים בדורות קודמים, שהיו לו חסידים רבים, ותדיר היתה חצירו מלאה קהל גדול שהגיעו מכל פוזרות ישראל להסתופף בצל הקדוש, ללמוד מתורתו הקדושה, ולהתקרב אל קונו בתשובה ובמעשים טובים, כדרך הצדיקים ההולכים בתורת ה' לקרב לב ישראל בתורה ועבודה, ולהשפיע עליהם מברכות קדשם. מנהג אחד מופלא היה לצדיק זה, שמפעם לפעם באמצע עריכת השולחן הטהור ברוב עם הדרת מלך, או באמצע קבלת קהל, היה בפתאום וכנס לחדרו הפנימי, ונטג בתוכו ביחוד לזמן מה, ולאחר מכן היה יוצא בפנים מאירות וממשיך בעבודת קדשו בטיש או בקבלת הקהל בסבר פנים יפות.

אחד מן המקורבים למלכות, תלמיד מובהק של הצדיק וחרד על כל מוצא פי קדשו, ותדיר מאוד לדעת ולהבין מה זה ועל מה זה היציאות התכופות הללו וזיך באמצע השישי דייקא, שהיה נראה כמי שעוצר בבת אחת בלא שום הודעה מוקדמת את קבלת הקהל או את השישי... הוא עקב מתוך חרץ צר אחר מעשיו של הצדיק באותה שעת התייחדות בקודש פנימה, ולהוותו גילה שהרבי פשוט ניגש אל ארון הספרים שולף מתוכו את הגמרא הגדולה, ופותחה במקום המסומן, שוכח מכל העולם כולו, ומתיישב ללמוד בניגון שובה לב, כמי שאין לו בעולמו כי אם את הסטנדר עם הגמרא והתוספות, ותו לא מיד!

המראה הזה היה לחידה תמוהה בעיניו, לעסק תורה עתה מה זו עושה? וכשנקרתה לפניו הזדמנות טובה, הציג את שאלתו בפני הצדיק עצמו: ילמדנו רבינו, שאל, למה לגשת ללימודים דווקא באמצע השישי או קבלת הקהל, ולהשאיר את הציבור בהמתנה עליו. מילא אם נצרך הרבי לנוח ולפוש קמעא מן העמל והטרחא, או לאכול דבר מה בפיו ניחא, אבל ללמוד הרי יש מספיק זמן בשופי גם לאחר השישי ולאחר קבלת קהל, למה זה צריך להיות תמיד דווקא באמצע הפראווען? - הלא תורה היא וללמוד אני צריך!

התחייך הרבי הק', והסביר לו באהבה, תדע נאמנה שאנכי כשלעצמי אין בי שום כוח הנהגה, לא לקבל את הקהל ולא לומר תורה ולא לערוך את השולחן הטהור, כלום! - ומנין שואב אני את הכוחות לכל זו העבודה, רק מכוח התורה שאני לומד, כי היא חייו ואורך ימיו, ומשם שואבים אנו כל הכוחות ומשם מקבלים תשובות לכל עניינים שבעולם, לברך את ישראל ולהשפיע עליהם שפע קודש, כדמפורש בפרקי אבות (סליה פ"ח): "פן יג אומר, הפך פה הפך פה דללא פה, ובה תתני וכו'". את הכוח להמשיך ההנהגה, ותיכף כאשר נמוגה אצלי מעט השפעת אותה תורה שלמדתי לפני השישי או קבלת הקהל, מוכרחני לשוב לתלמודי ולחדש כוחות רעננים ממעינה של תורה הקדושה, הנותנת חיים לכל עושה, ומלמדת לנו נתיבות תבונה ודרכי חיים בכל צעד ושעל.

[סס]

• § • § •

מסופר על בחור אחד מן העיליים שבעולם הישיבות שהתנה פעם צערו בפני מרן רבינו החפץ חיים זצוק"ל, והתאונן בפניו

ניתן להנציח את העלון לשפחות, לברכה והצלחה או ליאריצייט

לע"י יעקב צבי בן ישראל	לע"י מרת הינדל בת משה ורסיהו ובלומה	יוסף בן טילה רחא לרפואה שלימה	האחים היקרים העומדים תמיד לימין רבינו הרב יהודה בן שרה שיינדל והרב שאול יחזקאל בן שרה שיינדל וכל משפחתם - להצלחה בכל העניינים	שרה שיינדל בת טילה רחא להצלחה בכל העניינים	לע"י מרת חיה סאסא בת לאה נלביע יסיון תנצבה.	לע"י בחור שמואל מאיר ז"ל בן יבלחטיא רבי ישראל יצחק נלביע יח נסלו תנצבה.	גרפצ'יק סל: 02-5002321	קשת הרשת מרכז יחידים מכירת מוצרי חלב 02-6257948 info@keshet-haheshet.co.il	גל.יפו

י"ו ל ע"י קהילת יבתי בבית ד' | רח' ישעיהו 7 ירושלים טל: 05276-10455 078-3331109 | shivti11@gmail.com

יהודי יקר! אל תחזיק טובה לעצמך, הנך עוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור פגורין ולהיות שותף לזיכוי הרבים. הפענוניים יקבלו את העלון במייל (אפשר גם ישירות לרפוס) בקובץ ההדפסה. Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zelig@gmail.com or text 718-249-7173